СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 80. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 5 квітня, 1934.

VOL. XLII. No. 80. Jersey City, N. J., Thursday, April 5, 1934. THREE CENTS

УРЯД ВИПЛАЧУЄ „БОНДИ СВОБОДИ" НОВИМИ БОНДАМИ

ВАШИНҐТОН. — Департамент скарбу дав усім власникам $4\frac{1}{2}$-процентових бондів „четвертої позички свободи" право виміняти їх на нові бонди, які мають приносити по 3 і чверть проценту та мають бути виплачені до 12 літ.

Бондів „четвертої позички свободи" є нині на 1 міліярд 5 міліонів долярів. Нові вартісні папери будуть видавані 15 квітня. Їх не можна буде купувати за готівку, а тільки за старі „бонди свободи". Тільки власники їх будуть мати право домагатися замісць нових бондів готівки.

Трансакція придумана так, що уряд заробляє на ній коло 10 міліонів долярів.

СУПЕРЕЧКА ЗА ПРОДОВЖУВАННЯ „НАЙРИ".

ВАШИНҐТОН. — Ґенерал Джансон заявив перед конференцією ґазетярів, що він не бачить користи з продовжування постанови про надавання дозволів на основі закона про відбудову краю, котра виходить з обовязуючої сили дня 15 червня.

Він каже, що край повинен бути вдоволений, що закон приніс певне оживлення руху в промислі й торговлі.

Він признав, що президент Рузвелт хотів би, щоб уряд мав право видавати дозволи „Найри".

СВАРКА В СЕНАТІ ЗА „МОЗКОВИЙ ТРОСТ".

ВАШИНҐТОН. — Дебата над господарською політикою Рекфорда Тоґвела, заступника секретаря рільництва, звелася скоро на гостру дебату над „мозковим тростом".

Сенатор Дикинсон сказав між іншим, що секретар Тоґвел кинув би до коша конституцію. Це обурило демократичних сенаторів і кілька з них відповідали гостро сенаторови Дикинсонови. Сенатор Конелі з Тексасу закидав тоді д-рови Віртови, що він пробує скомпромітувави президента Рузвелта, але це йому прийдеться дуже трудно. Він закидав д-рови Віртови погоню за ґазетним розголосом та казав, що д-р Вірт бачить примари, яких на ділі нема.

Забираючися встановити членів комітету для розсліду закидів д-ра Вірта, предсідник палати послів конґресу, Рейні, заявив, що це є найглупіше слідство, яке колинебудь було постановлене конґресом.

ЗА ПИТАННЯ, ЧИ Є МОРЬКІ ПОТВОРИ.

ПОРТ ОФ СПЕЙН (Трінідид). — Місцеві природники висмівають вістки про морські потвори, про котрі писали американські ґазети. Вони кажуть що тут не йде про морські потвори, ані про морські гади, а просто про сухопутні гади, котрі виливи ріки Оріноко часто заносять на море.

Ці гадюки доходять деколи до поважної величини. Недавно піймано таку гадюку, що мала 20 стіп довжини. В її шлунку знайдено аліґатора, 4 стопи довгого.

ЗА ОБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИ БЕЗРОБІТТЯ.

НЮ ЙОРК. — „Товариство для поправи долі бідних" ухвалило резолюцію, яка домагається від стейтової леґіслятури ухвалення вже на цій сесії закона про обезпечення праці.

У стейтовій леґіслятурі внесено аж три такі проекти.

2-ЛІТНЯ ДИТИНА ВПАЛА З 5-ТОГО ПОВЕРХА І ЖИЄ.

НЮ ЙОРК. — Дво-літній хлопчик Джовані Макароне впав з огневого балькону на пятім поверсі. Коли його принесено по цьому упадку з висоти 60 стіп до лікаря, цей ствердив невелике побиття голови, але запевняв, що дитина буде жити. Силу її упадку здержали шнури для вивішування білля. Крім того дитина впала на купу попелу.

ПІЙМАЛИ ТОВАРИША ДИЛИНДЖЕРА.

СТ. ПОЛ. — Аґенти департаменту справедливости пострілили небезпечно Юджена Ґріна, одного з товаришів бандита Дилинджера, котрий, кажуть, був з ґерштом підчас недавньої стрілянини в Ст. Пол.

З Ґріном зловлено одну жінку, котра не хоче подати свого імени.

ВБИВНИК САНДІНА В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК. — Американський іміґраційний уряд дозволив висісти з корабля на сушу полковникови нікараґванської армії Ґонсалесови, котрого вважають за вбивника відомого ґенерала Сандіна, що свого часу бився проти американських військ у Нікараґві.

Він має зявитися на ще одному переслуханню перед іміґраційними властями та дати дальші виясниння про себе. Самий Ґонсалес заперечує цьому, що він убив Сандіна. Він каже, що в часі смерти Сандіна був у зовсім іншому місці та що не є політичним утікачем, а приїжджає до Америки лікуватися.

ВИДУМАВ ІНТЕРВЮ З ПАПОЮ.

Париський „Інтрансіжан" помістив інтервю свого співробітника з папою. В інтервю сказано між іншим, що папа осудив націоналізм. Тепер виявилося, що кореспондент узагалі не мав інтервю з папою, а був у папи лише з іншими паломниками, яких папа благословив, одначе нічого не говорив.

ЖИДІВСЬКИЙ ШПИТАЛЬ В УЖГОРОДІ.

Жидівська віроісповідна громада порішила вибудувати в Ужгороді модерний жидівський шпиталь. На ту ціль дає жидівська віроісповідна громада 300,000 Кч., а від міста просить площі під будову. Кошти будови перевищають міліон чеських корон.

ЗВІРИНЕЦЬ НА ЛІЦИТАЦІЇ

Великий звіринець у Дрездені збанкротував і йде на ліцитацію. Величезний парк, де є будинки на 5,400 звірів, має велику вартість. Усеж таки ціна, яку дістануть за них, не покриє великих довгів.

ХТО ПРОДАЄ ДЕНАТУРАТ?

В ужгородськім „Українськім Слові" ч. 7. була стаття про це, як деякі несовесні торговці продають нашому населенню денатурат і тим нищать його. Достовірні наші люди повідомляють цю ґазету, що й деякі урядничі родини в деяких містах купують денатурат ніби для себе до палення, але вдійсності вимінюють його за молоко, сир, яйця. Дивно нам, що такі вісти доходять до ґазети, а досі ще фінансова сторожа не зловила тих панів і ті пані, що деморалізують та вбивають нарід.

ФОНД НА ПАМЯТНИК ДЛЯ ГЕРОЯ УКРАЇНЦЯ.

Вінніпезький щоденник „Трібюн" оголосив збірку фонду на побудування памятника на гробі Стефана Стецюка, безробітного молодого Українця, що згинув 21. листопада 1933 р. в пожарі бордінґ-гавзу, у якім мешкав.

Стецюк згинув геройською смертю, бо хоч перший збудився, почувши вогонь, то не втікав сам від небезпеки, тільки вперед виратував 12 інших мешканців дому, аж його самого переміг огонь і він згинув в димі та полуміні. Оцінюючи його геройство, місто Вінніпеґ справило йому своїм коштом гарний похорон, на котрім були представники міста та ріжних громадянських орґанізацій. За почином відомого українського патріота, аптикаря М. Л. Залозецького, утворився тепер комітет, який поклав собі за ціль зібрати малий фонд на поставлення памятника на гробі українського героя, і щоденник „Трібюн" принявся перепровадити кампанію за збірку фонду, даючи від себе перший жертву 25 долярів.

Покійний Стефан Стецюк, недавній іміґрант у Канаді, не мав тут ні приятелів, ні свояків, які могли би вшанувати його память, отже цей обовязок спадає на загал українських громадян, і, як викази пожертв у „Трібюн" показують, вони не чекають, щоби чужі люди зложилися на памятник для героя Українця.

NRA
MEMBER
U.S.
WE DO OUR PART

ПРОЦЕС РОДИНИ РАДЗІВІЛІВ.

Перед кількома тижнями в луцькому окружному суді велася розправа з позову родини Радзівілів до оликської ординації, що знаходиться нині в руках Януша Радзівіла, посла до сойму з ББ. Позов витočив родич Януша, Олександер Фердинанд, який увесь час перебував в Австрії. На розправі виринули моменти політичного характеру. Фердинанд був нелеґальним сином Домініка, який був ворогом Росії і приятелем Австрії. І сталося так, що австрійський уряд затвердив усиновлення Фердинанда Домініком; зате російський цар у 1912 р. в признанні прав Фердинандови відмовив. Отут і є отой політичний момент: тодішній пращур Януша Радзівіла був російським угодовцем і саме йому віддано оликську ординацію. Оборона дочки Фердинанда (він помер) цей політичний момент не завагалися підкреслити. Після двотижневої розправи позов Марії Ольги Радзівілової, дочки Фердинанда, на суму 15 міліонів зл. суд відхилив. Таким робом Януш Радзівіл остався власником великаського маетку, завдячуючи його прихильності царської влади до його предків!

В ОБОРОНІ МУЖЧИН.

Англійський часопис „Ісіда", який видають студенти університету в Оксфорді, помістив недавно вступну статтю, у якій в гострому тоні домагається рівноуправнення... для мужчин. У статті автор доказує, що „слабшим полом" є сьогодні мужчини, а не, як це голосить традиція, жінки. З черги домагається автор, щоб не виріжнювати ввічливістю ні чемністю жінок ані в залізниці, ані в трамваю, ані в уряді та запобігти заздалегідь у можливій перевазі жінок, що у майбутнім готові зіпхнути мужчину на сірий кінець у кожній країні.

КОМУНІСТИЧНИЙ ДІЯЧ ПОПАВСЯ ЗА НЕРОЗВАЖНУ МОВУ.

За нерозважну мову попав у біду комуністичний діяч А. Е. Смит, голова Канадійської Ліґи Робітничої Оборони, колишній робітничий посол до леґіслятури Манітоби з Брендону, Ман., а ще давніше священик методиської церкви. 30. січня формально обвинувачено його в Торонто за „бунтівничі вислови", а саме за те, що говорив, немовби то премієр Бенет казав убити Тима Бака, комуністичного провідника, що відсиджує тепер 5-літній реченець в карнім заведенню в Кінґстон. Смитови дозволено перебувати до розправи на свободі за порукою в сумі 10 тисяч долярів.

ЖАХЛИВА ПОЖЕЖА НА БАЛЮ.

В часі великого балю в Будапешті трапилася жахлива катастрофа. Ото один декораційний бальон, що був наповнений легкопальним газом, тріс і запалився. Вогонь охопив волосся одної жінки і почав скоро переноситися на легкі сукні й фривури інших жінок, що гуляли поруч себе. З великим трудом вдалося вкінці вгасити вогонь, який попік дошкульно кільканацять осіб. У звязку з цією катастрофальною пожежею поліція перевела слідство та заборонила гостро прикрашувати на майбутнє салі коліровими бальонами, що наповнені легкопальними газами.

РОСІЙСЬКИЙ МОНАСТИР У СИФТОНІ ЗГОРІВ.

Російський православний монастир у Сифтоні, Ман., згорів. Був це одинокий того роду монастир у Канаді. Шкоду обчисляють на 15 тисяч долярів, з чого тільки частину покриває асекурація.

В будинку підчас пожежі були дві жінки, сестра Платоніда та послугачка Анна Лесик. Полумінь відтяла їм вихід сходами вниз і вони були приневолені скакати крізь вікно з другого поверху. На щастя під будинком було стільки снігу, що скочили в нього, як у перину, і не потовклись. Одначе, вигнані з ліжка в нічнім одінню, перемерзли.

Священик М. Рак, що спав у сусіднім будинку, не знав нічого про пожежу, аж як цілий будинок монастиря став у полуміни. Пожежа повстала мабуть від печі в пивниці. Разом з монастирем згоріла ціла бібліотека, яка в нім була. Були там деякі цінні книжки, що мали по сто літ і більше, як теж церковні річи та записки.

Монастир був побудований у 1928 р. і був милю на захід від Сифтону. Епископ Арсеній, голова російської церкви в Канаді, нераз там перебував.

ДУШОГУБСТВО В КАНАДІ.

По звірськи побита, стара жінка, на імя Марія Комарницька з Форк Рівер, Ман., вмерла у шпиталі в Давфині, маючи розбитий череп. Ден Кавч, який її побив, є арештований, хоч зразу обвинувачення проти нього не поставлено. Одначе можна сподіватися, що він стане перед лавою присяглих, обвинувачений за душогубство. Комарницька, про яку знають лише, що вона вдова і мала коло 70 літ, жила з Кавчом, який має 55 літ, у хатині з краю оселі Форк Рівер. Недавно вони посварилися через продаж хатини, а зі сварки дійшло до бійки. Обоє були ще й підпиті. Сусід, почувши бійку, дав знати поліції, та коли прийшов поліцай із Вінніпеґозіс, застав Комарницьку вже непритомною, з лицем, збитим до непізнання.

СТРАЙК ТОРГОВЦІВ РИБОЮ

Коло вісімсот дрібних торговців рибою в Ню Йорку відмовилися купувати рибу з солодкої води, поки гуртівники не згодяться знижити ціни. У відповідь на це домагання гуртівники закидують подрібним купцям, що вони заробляють на рибі до 50 процентів зиску. Через страйк дрібних купців хідники рибного дистрикту залягають гори риб.

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ НА ПІДКАРПАТТЮ НА НОВІМ ШЛЯХУ

ПРАГА (Чехословаччина). — В Празі вийшли три перші числа часопису підкарпатської молоді. Часопис зветься „Пробій" і має бути кличем української молоді Підкарпаття та трибуною поневоленого українського народу. В першім числі „Пробою" знаходимо в заклику таке:

Виступаємо на новий шлях, що поведе нарід до кращого майбутнього. Нашим гаслом є чин для рідного народу. Над усе любимо свій нарід. З любови до нього ненавидимо його ворогів, яким виповідаємо боротьбу. Сила нації, це властиво сила одиниць, що її творять. Тому хочемо виховати здорове та сильне покоління, що піднесе український нарід Підкарпаття до сили та значіння і зрівняє його з іншими народами Европи. Кажуть, що сильніше стадо овець під проводом вовка, ніж стадо вовків під проводом вівці. Тому хочемо виховати добрих народніх провідників. Власними силами, пробоєм проти ворогів українського народу на Підкарпатті, змагаючись і перемагаючи, йдемо і дійдемо до мети.

ВЕЛИЧАВЕ ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО НА БУКОВИНІ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина під Румунією). — Два найбільші співацькі товариства на Буковині, а то „Український Кобзар" і „Мужеський Хор", уладили спільними силами у великій салі німецького Музичного Товариства величаве Шевченківське Свято. Спільний хор, усі в національних строях, складався зі 150 осіб. Публика звеличала свято масовою участю, як ще ніякого досі року. Зверх 500 осіб, головно селян та міщан, вернулися домів, бо саля не могла вже їх помістити. Замітне й те, що на свято прибули багато Українців з Бесарабії, а навіть з Букарешту.

РАТУЮТЬ „РІДНУ ШКОЛУ".

ТЕРНОПІЛЬ (Західня Україна). — На нарадах Повітової Комісії Позички „Рідній Школі", на яких було понад 30 делеґатів з повіту, стверджено, що справа позички Рідній Школі знайшла серед тернопільського громадянства дуже гарний відгомін. За короткий час підписано вже понад 5,000 злотих позички.

ДОРОГОЦІННОСТИ РОМАНОВИХ НЕ ПРИТЯГАЮТЬ.

ЛОНДОН. — Ліцитація ріжних дорогоцінностей, які були власністю царської родини, не дописала. Хоч були виставлені артистичні річи, то за 86 предметів, які продано, одержано всього 1,368 фунтів стерлінґів і 5 шилінґів.

В ФРАНЦІЇ ЗАНОСИТЬСЯ НА БУРЮ.

ПАРИЖ. — Тривожні вістки курсують далі вперто між населенням. Кажуть, що готується державний переворот. А готуються до нього і роялісти і комуністи. Одні й другі зброяться.

КАТОЛИЦЬКА ПРЕСА НЕПОТРІБНА, КАЖУТЬ НАЦІ.

БЕРЛІН. — Видавець католицького часопису домагався судового заказу на конкуренційну ґазету наців а це з тої причини, що пренумерату на націвську ґазету збирав ґітлерівець в умундурованню і відгрожувався тим усім, що відмовлялися від пренумерати.

Та суддя заявив, що націвська ґазета віддає точно духа часу та влади і її повинен кождий читати, а католицька преса — злишна.

НАЦІ Й ВОРОХОБНІ МАГОМЕТАНИ.

ПАРИЖ. — Французька преса пускає вісти, що наці допомагають збунтованим у Мароку Магометанам, висилаючи їм зброю і муніцію.

ПОДАЛИ СОБІ РУКИ, АЛЕ НА КОРОТКИЙ ЧАС.

ВІДЕНЬ. — З вязниці в Лінцу втекли пять визначних політичних вязнів, між якими були два наці й три соціялісти. Втікачі виготовили спільно плян утечі й одні одним допомагали. Але як тільки опинилися поза мурами тюрми, то розійшлися далі політичними противниками. Соціялісти втекли до Чехословаччини, а наці до Німеччини.

РАДІЮТЬ, АЛЕ ЧИ НЕ ПЕРЕДЧАСНО?

МОСКВА. — Звідси розсилають по цілім світі вісти, що на цілій совітській території розпочато вже весняні роботи та що весняні засіви надзвичайно дописали.

МОНАРХІСТИ ПРО РОБОТІ.

БУДАПЕШТ (Угорщина). — Мадярська шляхта зачали нову кампанію, щоби підготовити Габсбурґам поворот на угорський престол. Та в тім самім часі скликують збори противники монархізму і протестують проти повороту Угорщини до монархії.

СВЯТИЙ РІК ПРОДОВЖЕНИЙ.

ВАТИКАН МІСТО. — Папа Пій XI. продовжив Святий Рік ще на один рік. Уділив теж відпущення гріхів усім тим, що відвідають 4 церкви, визначені епископами.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Акдреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРЕТЯ ПАРТІЯ?

Американське політичне громадянство, себто та частина Американців, що цікавиться політичними справами краю й активно на них реаґує, звертає щораз більше уваги на переміни, які назрівають у партійному життю Америки.

Ці переміни зрештою не є спеціяльністю Америки. В багатьох краях світа наступили такі переміни, звичайно в напрямі до створення тільки одної партії. Навіть у краях, у яких існування багатьох партій має так добре утверджену традицію, що розбиття їх на користь одної партії вважається за річ, близьку до неможливости, слідно рухи за зведення партійного політичного життя до діяльсти одної партії. Існує цей рух навіть у Франції й Англії, найстарших твердинях демократизму, який з принципу спирається на множині партій. Існує він і в Америці, а коли він тут не проявляє більше сили, то тільки тому, що забагато тут є незвязаних зі собою орґанізацій за одну, а добру партію, щоб один сильний рух за одну політичну партію дався відчути.

Тимчасом дається відчувати рух за збільшення партій, а саме рух за третю партію. Повстав цей рух на „середнім заході". Поширюється він головно в стейтах Мінесота, Вісконсін, обидві Дакоти, Монтана, Небраска, Айова й Мішіґен. У деяких стейтах він уже добув собі владу: ґовернора, 9 конґресменів і 1 сенатора в Мінесоті. Ляфолетівська орґанізація у Вісконсіні стоїть близько до неї.

Партія називається фармерсько - робітничою партією. Її програма досить радикальна, бо заявляється вона за перебрання на державу всіх копалень, водної сили, засобів транспорту, банків, фабрик і підприємств „публичного вжитку", як телефони, телеґрафи, трамваї. Вона стоїть за перебрання всякого обезпечення на уряд та поширення примінення обезпечення від ріжних суспільних нещасть.

Партія колись пробувала захопити владу через добуття „Капітолю" у Вашинґтоні та „Білого Дому". Побита в цих намірах, вона взялася захоплювати наперед місцеві уряди. Вона промовляє сильно до фармера, ремісника, дрібного купця й дрібного фабриканта. Вона хоче скапіталізувати невдоволення з політики старих партій, яке існує й росте щораз більше й більше. Якщо вона буде розвиватися так далі, як досі, то незадовго в Америці можемо мати три партії. Стара дво-партійна система може впасти, хіба що републиканська партія стратить через аґресивність президента-демократа всякий поважний вплив на американську політику, полишаючи так політичне поле партії демократичній і фармерсько-робітничій.

40-ЛІТТЯ СОКОЛА-БАТЬКА У ЛЬВОВІ

„Сокіл-Батько" — це найвища та ідеольоґічно-провідна орґанізація українського старокраєвого Сокільства. Є тим середовищем, із якого поширився продуманий в межах цілої нації вишкіл духової та фізичної здатности української молоді. Як спільне діло двох українських поколінь, став Сокіл-Батько дорогим і багатомовним символом єдности національної співпраці Українців, не вважаючи на ріжниці їх віку, стану, заняття, місця народження та конфесійної або політично-партійної приналежности. І найбільшою силою українського сокільського руху є його абсолютна **ідейна єдність,** що з починів одиниць творила в наслідках гармонійну справу всієї сокільської громади. Декілька десятків тисяч Українців уже прийшли через сокільський вишкіл. А навіть і ті, що з часом перестають брати активну участь в сокільських вправах, виявляють звичайно добрі впливи колишнього свого сокільського виховання.

Сьогодні, коли поруч із величезним і всебічним переломовим процесом, що на наших очах відбувається скрізь на цілому світі, — сьогодні, коли чимало ідей, понять і річей з передвоєнної доби втратили або повільно тратять рацію в суспільнім житті, — сьогодні, коли народження нового світогляду і — ще більше — нового життєвого успосіблення, відбувається скрізь у супроводі ідеольоґічно - морального розходження двох поколінь, — в цей час український сокільський рух і його зверхній виразник Сокіл-Батько розвиваються з непорушеними внутрішніми основами, маючи ідеольоґічно-орґанізаційні підстави, визначені вже при перших орґанізаційних починах.

Бо Сокіл-Батько, це не установа, не канцелярія, не архів і не розраховане на особисті вигоди його членів — підприємство, але в першій мірі та головно — ідея. Це **ідея побратимства всіх українських Соколів, що, підпорядковуючи себе взаїмно одній спільній меті, підносяться духово понад буденні клопоти і в перспективі лету шляхотного птаха-сокола — гартуються до боротьби за кращу будучність своєї нації.**

Перші установчі збори першого українського сокільського товариства у Львові відбулися 11. лютого 1894 р., коли було вибрано сокільську старшину **з інж. Василем Нагірним** на чолі. Підготовка до цієї історичної для українського Сокільства події провадилася передтим уже кілька років.

Перший реальний сокільський почин зробили Українці на Галицькій Землі вже в 1892 році.

17 липня того року відбулися були перші ініціятивні збори для заснування українського сокільського товариства в Галичині. Володимир Лаврівський опрацював (за чеським взірцем) статут для Сокільського Союза та його філій. Але тодішня краєва влада в Галичині статута не затвердила і нашим Соколам довелося чекати на пізніше затвердження з боку австрійського міністерства для Галичини і Буковини.

А коли ще далі взад підемо до первопочатків українського сокільського руху в Галичині, то слід пригадати, що в 1887 р. був краєвою владою затверджений поданий В. Нагірним статут першого українського пожарного т-ва **під назвою „Сокіл".** Сама справа пожарних товариств пропаґувалася Василем Нагірним на сторінках „Батьківщини" від 1886 р.

І не випадково **руханкові** „Соколи" в Галичині були підготовлені „Соколами" - **пожарниками.** Галичина — хліборобський (селянський) край. Навіть після скасування в 1848 р. панщини не полекшилося всебічне поневолення галицького селянина. Скупчення земельної власности на 90% в руках небагатьох, виключно польських і спольщених землевласників, і безправне наслідком цього положення українського селянина — не сприяли духово-культурному розвиткови найбільшої частини, хоч і уярмлених, але споконвічних господарів — західніх Українців. У тодішніх умовинах можливо було зацікавити широкі маси населення переважно конкретно-практичними справами. Користь і доцільність пожарних товариств були наявними для одиниць і для цілих громад. Тому й перші спроби новітнього вишколу селянських мас та їх гуртування в масових орґанізаціях особливі успіхи мали власне при заснуванні пожарних товариств. Пізніше — в добі поширення серед нашого селянства властивої руханки, займали пожарні справи в діяльности сокільських товариств визначне місце. І сьогодні українське сокільсько-руханкове гніздо на галицькому селі є рівночасно здебільшого і пожарним товариством.

Орґанізаційне започаткування в 1894 р. сокільської праці в українській Галичині мало певні підстави в цілому національно - культурному розвитку Галичини при кінці минулого віку.

Вже в половині XIX століття стала Галичина найважнішим середовищем українського національного руху. Коли після появи в 1840 р. Шевченкового Кобзаря і діяльности Кирило-Методійського братства (що метою мало визволення всіх Славян і створення вільної слав'янської федерації з осідком у Київі), українське життя під Росією було майже зовсім розчавлене, — то в 1848 р. активне українство в Галичині проголошенням — його річником, Головною Руською Радою — відомої декларації **єдности всього українського народу** кинуло в маси **животворче гасло соборництва нації.**

„Будьмо народом" — закликала тоді Рада всіх Українців...

А після ганебного московського закону в 1876 р., закону протиславянського і підписаного в німецькому Емсі, — який у Росії заборонялося щобудь друкувати українською мовою, або публично вживати української мови на концертах і т. п. — основний осередок української визвольної праці перенісся з Великої України до Галичини. І коли в останнім десятилітті минулого віку Українці під Росією могли сподіватися повного знищення (Москалями) свого національного життя, то в тій добі в Галичині зростали серед Українців нові бадьорі настрої: Галичина ставала справжнім „Піємонтом", (що свого часу причинився найбільше до соборницького відродження національної Італії), а західні Українці горнулися до активної національно - культурної праці. Саме в році заснування першого українського руханкового Сокола став у Львові університетським професором української історії Михайло Грушевський. Коли в Росії була заборонена навіть евангелія українською мовою, то в Галичині оживилася українська видавничо-культурна діяльність.

Проте сумна спадщина польсько-московської неволі й панщини — пияцтво — мала в Галичині серед селянського загалу настільки велике поширення, що провідна українська інтеліґенція тратила часом навіть надію на повне усунення цього лиха.

І ось після започаткування справи пожарних товариств виринула нова думка: плеканням руханки оздоровити нарід. „Просвіта" існувала вже від 1868 р., але її діяльність була зосереджена переважно в галузі розумового виховання.

Заведенням і сталим поширенням серед селянства руханки малось на думці піднести моральний рівень народу. Відоме гасло римського письменника Ювеналя (з II століття після Христа) — **здоровий дух у здоровому тілі,** — **підкреслюване завше в людській історії лікарями й освіченими виховниками, стало провідною зіркою основників українського сокільського руху.**

(Кінець буде).

ХОРВАТИ В БОРОТЬБІ ЗА ВОЛЮ

(УП) Включення Хорватії у так звану Югославію в 1918 році сталось проти волі хорватського народа. Незадоволення росло в Хорватії з року на рік, підсилюване до того централістично - шовіністичною сербською політикою, аж вкінці вилилось у надзвичайно напружену активну боротьбу зі сербським наїзником, передовсім від убивства хорватського посла Радіча в сербському парляменті 1928 року. Всякі можливости леґальної боротьби і орґанізації для Хорватів нині більше не існують, тому теж до першого голосу прийшла в хорватській дійсности тайна національно-революційна орґанізація, звана „Хорватський Домобран", поширена теж на численну хорватську еміґрацію в Америці, із боєвим ядром, званим „Устаща" (по українськи „Повстань!") та з д-ром Анте Павелічем на чолі. „Домобран" був в листопаді минулого року зорґанізував підписку меморіялу 250 тисяч американських Хорватів до Союза Націй, папи і всіх урядів, у якому між іншим говорилося, що на видаток дальшого сербського терору, Хорвати не візьмуть на себе відповідальности за дальший хід подій.

Від грудня минулого року революційні виступи усташів посилилися в незвичайній мірі й доводять до чимраз більшого революціонізування хорватських мас. Якою популярністю тішаться хорватські революціонери у свого народа, свідчить між іншим подія, яка недавно мала місце при переводженні сербською поліцією усташів з одної тюрми до другої. Хорватська юрба, окруживши з усіх боків вязнів, ішла в довгому демонстраційному поході з окликами на їх честь, на чолі походу приґравала хорватська орхестра, а сербська поліція не важилась розганяти демонстрантів з обави, щоби в замішанні не відбито вязнів.

Світова преса широко розписувалась про замах хорватських усташів в грудні минулого року на сербського короля Олександра, який приїхав був до столиці Хорватів, Загребу, мабуть, щоб заманіфестувати перед світом, що сербська влада панує над положенням у Хорватії. Але король тільки щастям уйшов смерти з рук хорватських змовників, яких відкрила поліція в останній хвилині і скінчилось тільки на стрілянині по вулицях Загребу. Зате в дні приїзду короля чотири години вечора Загреб потопав у темноті, бо „невидима рука" понищила каблі електрівні, зновуж хорватські студенти на знак протисербського протесту підпалили університет. Король мусів зрезиґнувати з наміченого двотижневого побуту в Загребі і виїхав наступного дня.

Січень у Хорваттії приніс нову вістку про виступ „Усташі". В Загребі мала відбутись конференція Малої Антанти, теж мабуть для демонстративних цілей. Але в поїзді Відень—Загреб, яким мав їхати на цю конференцію чеський міністер Бенеш, вибухла пекольна машина, яка вбила трох людей, а багатьох ранила. Бенеш приїхав до Загребу кілька годин вчасніше і тому оминув смерти, але замаху вистарчило на те, щоби конференцію Малої Антанти відложити на необмежений час.

Останньо, як доносить преса, знов ледви не дійшло в Загребі до нового бомбового замаху. Іменно, сербська княжна Маріоля мала відвідати в цьому місті діточий захист, а кілька годин передтим поліція знайшла в поблизькому домі дві бомби.

Замахи на сербську поліцію і урядовців, розкидування летючок революційної орґанізації, та демонстрації з одного боку, а масові арешти і процеси, тортури і вбивства хорватських революціонерів у тюрмах, та гніт і нетолєранція на кождім кроці — з другого боку, це сьогоднішний стан сербсько-хорватських відносин.

В Югославії ведуть ще революційну боротьбу Македонці. Супроти того внутрішнього напруження югославянська валюта падає, а навіть такі її опікуни як Франція здержуються з уділюванням дальших позичок. На випадок нової воєнної заверухи Югославія опиниться, як видно з цього, в дуже скрутному положенні.

НЕ ВІРИТЬСЯ, АЛЕ ПРАВДА...

Виділ чит. „Просвіти" в Королеві над Тисою (Закарпатська Україна) після тамошніх приписів 8. II. 1934. переслав Народньо-просвітній Раді в Севлюші для ухвалення дитячу песку І. Блажкевич: „Тарас у дяка", яку приготовляв драматичний гурток на день річниці Т. Шевченка. Скретар Нар-пр. Ради, учит. Ів. Сочка, що звичайно подібні ухвали переводить, прочитавши прощальні слова маленького Тараса при відході від пяного свого учителя-дяка:

„Тепер широкими шляхами
Піду я босими ногами
Людей шукать на Україні,
Якіб не били, а навчили,
Як в світі жити та людей любити
І Україну мою небогу.
Пора мені вже йти в дорогу"

— проти слів „на Україні" й „І Україну" потавив величезні знаки питання й написав: „Через се не потверджено". Виділ читальні заслав книжечку вдруге з тим, щоби „цензор" якнебудь обійшов ті „анатемські" вирази й книжочку пропустив. Та марно: повернулася з тим же результатом. 22. II. 1934. голова читальні, д-р Ф. Мельник, поїхав до Севлюша сам і після інтервенції у деяких урядових чинників, п. Сочка песку для вистави позволив, але останніх сім (вище наведених) рядків перекреслив.

Мами.

— Я не люблю як моїх дітей цілують чужі.

— Я також. Та що пораджу, коли мої діти мають уже більше як по вісімнацять літ.

ВІДПОКУТУВАВ

(Оповідання з козацьких часів).

(13)

Між Гардом і Січю були постійно розставлені коні для гінців. Полковник зараз вислав до Січи гінця з вістю про те, що сталося. Одночасно розіслав гінців по цілій паланці, щоби скликали козаків до Гарду.

Сотня мала тільки 92-ох козаків. За те всі були найліпшими стрільцями. Хоч котрий стрілив сидячи на чвалаючім кони, ніколи пороху не змарнував. Полковник поділив сотню на дві половини по сорок і шість козаків. Над обома півсотнями поставив сотників: старшого Заприводу і молодшого Грибовича. Хоч Запривода несогірше знав сі сторони, то полковник додав сотникам на дорадника старого Берната. Бернат вродився і ввесь свій вік звікував на сій козацько-татарській землі.

Гінець, що прилетів з Січи, привіз одобрення першого зарядження полковника. Кошовий дав приказ по змозі опізняти перехід Ляхів через Криву аж до приходу більшої сили Запорожців. Кошовий звіщав полковника, що поготівлю Січи вже приказав пуститися тропою гінця. Також кошовий дав приказ, щоби охотники з паланки, які зійдуться в Гарді, пішли скріпити Заприводу тільки тоді, коли би він був заслабий, щоби спинити переправу ляхів. Як годен здержати їх до приходу підмоги з Січи, то охотники, зібрані в Гарді, нехай дожидають приходу війська з Січи.

Сотня Заприводи пробралася на правий бік Бога. Коло маленької оселі Кодимка задержалася, бо Бернат сказав, що як Ляхи схочуть переступити Криве озеро, то хіба тут.

— Тут є два броди, — сказав — оба на кінцях невеликої петлі ріки. Як мають розум, то вони ті два броди обсадили бекетами. Треба туди вислати звідунів.

Звідуни пішли і вернувшися сказали, що коло бродів нікого нема по сім, ні по тім боці.

— Се мене дивує, — сказав Бернат. — Вони дуже необережні. Вони повинні були не лиш обсадити оба броди, але й вислати на наш бік бекету.

— Може не знають про ті броди? — замітив Грибович.

— Хіба що не знають.

— А може се їх підступ? — сказав Запривода. — Я чув, що тут є ще якийсь брід. Може Ляхи хочуть заманити нас, щоби ми сими бродами пройшли на їх бік. Тоді вони тим третім бродом обійшли би нас і вдарили би на наші плечі.

— А ви знаете, де той третій брід? — спитав Бернат.

— Не знаю, — відповів Запривода. — Я лиш чув, що такий мабуть є.

— Тож то. Ви тільки чули. І не чули, що є, а що мабуть є. Як ви, що бували в сих сторонах, лиш чули про той брід, то Ляхи мабуть цілком не чули про нього. Як і чули, то не знайдуть його, бо до нього ідеться і з нього виходиться крутими стежками крізь багна. Сим бродом ніхто не ходить, тож і люди з сих сторін не знають його, й не знають про нього. Ляхи не знайдуть такого, що провів би їх на наш бік сим третім бродом.

— Ходім придивитися бродам і оглянути місце між ними — сказав Запривода. — Требаж нам знати, де і як розтаборитися.

— Сотню лишаєте тут? — спитав Бернат.

— Покищо лишаємо, лиш попереду вишлю по двох козаків пильнувати бродів, щоби яка біда нечайно не наскочила на нас.

Чотири козаки почвалали вперед, за ними поволи їхали оба сотники з Бернатом. Приїхали над спадистий, до сяжня високий беріг кітлини, що тяглася аж до берега ріки. Береги тої кітловини обіймали її півколесом, котрого оба кінці припирали до ріки так, що оба броди були поза сими раменами. Другу половину кітлини обіймала підковою ріка. Її береги по тім боці були стрімкі і такі високі, як береги кітлини по сім боці. Стоячи на південнім високім березі кітлини, Бернат став поясняти:

— Колись, коли ріка ще була не виорала собі такого глибокого русла, вона була тільки така глибока, як глибока отся кітлина. Дно ріки було рівне з берегом теперішньої кітловини при ріці. Сама кітлина була озером. В міру того, як ріка поглиблювалася, вода озера опадала і нарешті воно висохло.

Призираючися кітловині, її берегам і берегам ріки по тім боці і по сім, перед і за кітловиною, оба сотники мусіли признати, що гадка Берната влучна.

По середині кітлини був невеличкий буковий лісок.

— Тут було би не зле скрити частину нашого війська, — сказав Запривода, показуючи рукою той лісок. — Відтам лиш скок до одного і до другого броду.

Всі три вернулися до війська в Кодимі. Се була маленька оселя, тільки з вісьмома хатами. Коли надійшло військо, мешканці з чотирох утікли. Вони знали, що за рікою стоїть польське військо, тож не виключали можливости, що воно прийде сюди, щоби козаків прогнати. Щоби від напасти не пропасти, воліли вступитися. Захисних і безпечніших місць було в степу досить. Дещо зі своєї праці закопали, дещо взяли з собою і щезли. В опорожнених хатах закватирувалася частина війська.

Другої днини показалося, що хоч ще не всі мешканці оселі щезли, то щезла вся худоба. Ті, що ще не втекли, вигнали всю свою худобу в безпечні місця, яких запорозьке військо не знало. Таким способом люди свою худобу обезпечили перед козаками.

Отже показалося, що як військо зїсть решту запасу, привезеного з собою, то не буде що їсти. Мяса вже не було, бо в оселі не лишився ні хвостик ягнятка.

Щоби Запорожці не дуже долитували, де ділася худоба, люди стали розказувати чуда про богацтва худоби в оселях по тім боці ріки. З берега справді було видко невеличкі оселі. Чи в степу паслися череди худоби, годі було добачити, бо було досить далеко.

— Я сумніваюся, чи там буде багато тої худоби, — замітив Бернат. — Як тут перед нами, так там люди перед Ляхами мабуть поховали.

— Не зле було би спробувати, — сказав Запривода. — Може не лиш мясо роздобудемо. Від людей може довідаємося, що роблять Ляхи, яка їх сила і як розставлена.

Бернат противився, кажучи:

— Ми маємо приказ спинювати перехід Ляхів на наш бік. Поки вони не рухаються, і ми сидім тихо. Переходом на той бік, ми готові передчасно рушити їх з місця, і вони загостять на наш бік ще заки надійде наша головна сила. Нас замало тут, щоби довший час здержувати їх похід. Як самі не рухаються, то не підганяймо їх. Нехай каменем стоять далі там, де станули.

(Далі буде).

ДО ГОЛОСУ ПРО ВИХОВАННЯ.

(На марґінесі допису).

Йосиф Буката в своїм дописі про виховання пише:

„Від виховання й характеру дитини залежить, чи вона увійде в суспільний склад як людина мисляча, що виконує свої завдання для добра свого й свого народу, чи стане звичайною силою, якою послугуватися будуть ріжні визискувачі, й переведе своє життя серед найнижчої верстви суспільности, серед пониження та наруги".

Гадку бути думаючою людиною, пожиточною для себе й свого народу, і свобідною від визиску можуть багато людей приняти за гарний ідеал. Та чи треба собі брати пониження й наругу до серця? Чи Франко був нижчий через ті наруги, які він терпів? Чи голяндські повстанці проти еспанського гнету заслугують на нашу погорду тому, що їх називали жебраками?

Отже чи не вартаб ці пониження й наруги обмежити? Як треба розуміти „найнижчі верстви суспільности"? Чи не шануємо ми Шевченка якраз за те, що він не перся у „вищі" верстви?

Здібність думання й труднощі.

„Дальшим завданням школи є розвинути в дитині память і здібність думання. Здібність думання це сила, якою розвязуються тяжкі життеві проблеми".

Приглядаючися життю, думаючі люди відкрили, що люди поступають частіше не під впливом думки, а під впливом чуття. Як каже Дейвид Сібері в своїй книжці „Ґровінґ інту Лайф": „Ми робимо те, що чуттям хочемо робити, а не те, що думаємо, що ми розумово рішились робити".

Виходилоб, що навчання розвязувати життеві труднощі обнимає не тільки думання, але й підготування почування.

Чи дитині теж?

Щоби виховати в людині характер і сильну волю, „школа може доконати діла лише тоді, коли родичі й діти зрозуміють вартість і велич науки".

Чи справді дитині треба цього? Чи не може вона виробити в собі доброго характеру і сильної волі без зрозуміння ваги науки?

Кажуть, що здоровий на шлунок чоловік не знає, що має шлунок. Чи треба його вчити, яку вагу має здоровий шлунок, чи можна навчити його відживлятися здорово без навчання ваги здорового шлунка?

Відколи треба виховувати дитину?

„Дитину треба виховувати від часу, як тільки немовля починає рачкувати".

Кажуть, що до Аристотеля, найбільшого фільософа старинної Греції, привів король Филип Македонський свого сина. „Вчителю", говорив король, „я хочу, щоби ти виховав мені сина, та боюся, чи не привів я тобі його заскоро".

„Скільки йому років? — питає Аристотель.

„Усього пять", каже король.

„Королю, ти привів мені свого сина пять років запізно" — сказав фільософ.

Аристотель хотів сказати, що виховання починається з уродженням.

І, здається, за ним стоїть перевага людського досвіду. Мати своїм кормленням дитини за перші дні життя дитини може вщіпити в дитину такі звички, які лишаться їй на ціле життя признаками її характеру.

Наука послуху.

„На другім ступні життя дитини, себто від другого до семого року життя, з дитиною треба поводитися, як з песиком або котиком, яких приучуємо, хочби легенькою карою, бути слухняними й не пакісними".

Щодо ставлення послуху за ціль виховання, то тут д-р Ернест Р. Ґрос і його жінка у спільній книжці „Г о л с о м ч а й л д г у д" кажуть:

„Послух звичайно вважають за найбільше важні справи у вихованню дітей. Найсумніші й найбільше самолюбні батьки, якщо вони можуть на щось наставати, то настають на послух. Алеж хто поставить послух між найбільше бажані прикмети, чоловічі або жіночі? Послух помагає зробити доброго жовніра, або добру служницю. Але коли наші діти мають бути жовнірами або служницями, то вони навчаться скорше тих професій уже по осягненню дозрілого віку. Вони будуть кращими людьми, здоровішими людьми, як у своїм дитинстві запізналися з щирими ідеалами. Вони навіть будуть кращими жовнірами й служницями, бо їх моральний рівень буде вищий".

Як бачимо, ці виховники не ставлять навіть послуху за першу ціль при вихованню дитини. Тим менше трактувати дитину як песика або котика.

Можна цю думку про послух теж відкинути, але тоді треба сказати про цю справу щось багато докладніше. В таких справах коротко сказане може завести в блуд.

Кара у вихованню.

Хвалимо часто вживання страху до виховання дитини.

У виданім недавно наново „Життю д-ра Джансона", відомого анґлійського письменника й критика, його секретар наводить такі слова:

„Властиво фізична відвага це не є ніяка християнська чеснота. Але християнин повинен її собі піддержувати. Бо хто втратить цю чесноту, то не може бути певний, чи буде придержуватися якоїнебудь іншої".

Примінивши це до виховання дитини, вийде таке: Коли карою заставимо дитину слухати батьків, то чи потім можна дивуватися, що хтось, сильніший від батьків, заставить дитину страхом чогось іншого поповнити щось багато гіршого від непослуху родичів?

Дитина — квіточка?

„На першім ступні життя дитини (до скінченого другого року життя) треба поводитися з нею так, як поводимося з квіткою, яку плекаємо в домі, чи в городці".

Що це значить? Як саме ми поводимося з такою квіткою, що це поведення нам показує, як поводитися з дитиною? Наприклад, коли хочемо мати від квітки запах або гарний цвіт, а квітка того не дає, то ми часто квітку викидаємо з вазонка, а там садимо іншу.

Американський фейлетоніст Гейвуд Брун оповідав свого часу про дівчину в Тексасі, котрій батько приніс раз маленький кактус. Дитина зараз забралася управляти його: насипала в городі верству плодючої землі, посадила в ній кактус, насадила в землю дощок, щоб захоронити ростину від пекучих промінів сонця. Вона колись жила в Ню Йорку й бачила, як люди піклувалися рожами. Так вона й робила з кактусом усе те, що люди робили з рожею. Та кактус не ріс. Вона його підливала ще частіше.

Коли кактус не ріс, вона додавала йому ще більше родючої землі. Вона його підливала три рази на день. Та кактус всетаки не ріс. Нарешті вона в розпуці закинула всяку роботу коло кактуса. Хай пропадає. Прийшли найгорячіші дні, а вона й не поглянула в город. Тільки в осінну пору пішла вона подивитися в город. На її диво, кактус жив. Не тільки жив, але й пустив листя, пуплішки й розцвився. Інші ростини погинули, а кактус цвив. Вітер розніс дошки, сонце пражило його з усеї сили, інші ростини гинули, а кактус розвивався, любувався; він знайшов те, чого йому було треба.

Чи не може трапитися з людиною, яка хоче кермуватися при вихованню дитини правилами піклування над ростинами, така пригода, яка трапилася цій дитині?

Коли квіточка квіточці не рівна, то чи рівна дитина дитині?

Наука з порівнань.

Коли порівнання має нам пояснити справу, то річ, з якою ми порівнуємо невідому річ, має бути більш відома. Чи справа плекання квітів так добре відома, що порівнання з квіткою поможе нам що?

Таксамо порівнання з котиком і песиком. Хто знає про хов собак і котів стільки, щоби знати з того, яке правило примінити до дитини?

У багатьох селах, наприклад, люди за плекання собаки знають тільки, що треба псови втяти хвоста, бо, мовляв, у хвості собаки є „гадюча їдь" і втявши хвоста, витинається собаці цю гадючу їдь, і собака буде лагідна.

Як має людина, яка знає таке „правило" хову собак, виховувати свою дитину?

Згаданий вище Сібері вживає порівнання з песиком для зовсім іншої цілі. Каже він: „Щоби плекати успішно собаки, посилають людей до рільничих шкіл. Дехто з них студіює хов звірят цілими роками. Але чи чули ви коли, щоби жінка дістала ступінь у колеґії з материнства? Або чоловік за студіювання плекання людей чотири роки?"

Останніми роками люди щораз більше думають про цю справу. Вчителі, психольоґи, суспільні діячі — всі люди, котрі мають якийнебудь досвід зі справою виховання, пишуть про цю справу. До цього нині додають свої досвіди родичі, а останніми часами... діти.

Дописувач добре зробив, що подав свої думки. Може він прийме як причинок до своїх думок отсі думки, взяті від інших людей. Може він додасть до цих уваг свої? Може інші додадуть свої, хочби противні поглядам, тут висказаним?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Перші політичні збори.

Перший раз в історії Українців в Шікаґо скликано дня 22 березня політичні збори, на які прибули представники всіх українських політичних та церковних партій. Присутні вибрали тимчасовий заряд до перепровадження зборів в особах п. Поллака на предсідника, а п. М. Барабаша і д-ра Скеґара на секретарів.

Покликаний до реферату п. Роман Смук повідомив присутніх делеґатів, що він кандидатує перший з Українців в місті Шікаґо на повітового комісаря, та що він має добру нагоду бути іменованим, якби всі Українці, управнені до голосування, віддали на нього свої голоси у Великодний Вівторок, дня 10 квітня. Присутні приняли цю вістку бурею оплесків, а це є добрий знак, що вони піпруть свого кандидата при голосуванню.

Потім багато делеґатів забирали голос, і кождий прирік аґітувати за Романа Смука між своїми і чужими. По промовах приступлено до вибору уряду **Виборчого Комітету,** до якого ввійшли: п. В. Великий як предсідник, панна Зубінська (стеноґрафка п. Смука) як секретарка, п. М. Барабаш як касієр. Потім присутні приняли внесок д-ра Кучія-Карпа, щоби кандидат Роман Смук самий назначив провідника цілої кампанії. На цю позицію п. Роман Смук назначив д-ра І. Смука, а до ширпредсідників і секретарів усіх предсідателів і секретарів всіх товариств та братств, а потім поіменно назначив: д-ра Сіменса, д-ра Канчіра, д-ра Тарнавського, д-ра Скеґара, д-ра Кочія, д-ра Вайта, адвоката Пелеховича, адвоката Нагірняка, адвоката Шуля і громадян Белеґая, Томаса, Коцовського, Шаповала, Любаса А., Шпікулу Т., Музику І., Семочка, Ґвоздя, Карпа, Канюка і Сина, Поллака, інж. Куропася, інж. Побуцького, С. Мостового і Василовського.

На кампанійну збірку дарували в долярах: д-р Смук 100; Р. Смук 20; Великий 5, Карпа 5, Белеґай 5, Шуль 5, Паньків 5, Лоняк 1, Кривовяз 1, Ґвоздь 1.

До Комітету преси і пропаґанди вибрано: д-ра Скеґара, д-ра Тарнавського, інж. Куропася і С. Мостового.

Д-р Г. Ґ. Скеґар,
секр. зборів.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

З МОГО РОЗДУМУВАННЯ.

Перемогу здобувається не білими руками, але чистими і завзятими серцями.

Хто на скалі гуляє, той низько сідає.

Як великі дзвони дзвонять, то й малі бренькочуть.

Хай всі кричать, що корова чорна, але молоко біле.

Жінка задержить такий секрет, якого не знає.

Краще бути в пітьмі-гробі, ніж в ярмі.

Боги не платять що суботи за людські турботи.

Єдність і армія в державі, це печ в зимі для старої мами.

Рабське життя гірше від смерти.

Прометей.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 3. квітня ц. р. упокоївся довголітній діяльний член братства св. Георгія, від. 239 У. Н. С., брат Володимир Сеґінь. Похорон відбудеться з погребового заведення п. Насевича у Филаделфії, Па.

Між товаришками.

— Богдана мусиш мені оставити; я маю старші права до нього!

— А я — молодші!

ПРОТОКОЛ

З-річного засідання головного уряду Українського Народного Союза, яке відбулося в днях 19 до 24 лютого 1934 року в Домі У. Н. Союза під ч. 81—83 Гренд Стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж.

(16)

Звіт головного фінансового секретаря-касієра Р. Слободяна.

SHOWING ALL LOSES AND CLAIMS UNPAID DECEMBER 31, 1931.

Date of Death or Notice of Disability	NAME OF INSURED	P. O. ADDRESS (City or Town & State)	Amount Due and Unpaid	In Process of Adjustment or Reported	Why Unpaid or Resisted
Apr. 26, 1926	Michael Bereza	Madison, Ill.	800.00		Legal controversy
Apr. 27, 1928	Anthony Yankowsky	Chicago, Ill.	1,000.00		Legal controversy
Sept. 25, 1928	Harry Leszko	Wheeling, W. Va.	300.00		Legal controversy
Apr. 30, 1932	Leo Lewicky	Cleveland, Ohio	1,000.00		Legal controversy
Mar. 10, 1933	Wasyl Szczerban	Alequippa, Pa.	338.44		No address of benef.
Dec. 25, 1933	Dmytro Onyszczuk	Jamaica, N. Y.		1,000.00	
Dec. 29, 1933	Peter Samson	Altoona, Pa.		1,000.00	
		Total	$3,438.44	$2,000.00	

Фонд Сирітський У. Н. Союза з кінцем 31. грудня 1933 року.

Гнат Марія	в.	40	$300.00
Мохнач Іван	в.	7	41.67
Рапавий Василь	в.	28	150.00
Савко Іван	в.	23	100.00
Товт Іван	в.	84	166.67
Кравець Іван	в.	182	397.26
Конкольняк Анастазія	в.	144	180.00
Вітковський Юрій	в.	48	125.00
Гатала Михайло	в.	34	50.00
Ратковський Микола	в.	77	450.00
Левицький Йосиф	в.	19	500.00
Гнида Павло	в.	272	500.00
Мікля Мартин	2.	197	300.00
Ілько Стефан	в.	102	500.00
Миляр Панько	в.	143	266.67
Брилевський Петро	в.	301	250.00
Глух Мартин	в.	303	100.00
Вейгрин Дмитро	в.	136	400.00
Папуга Іван	в.	99	200.00
Ґіба Ксеня	в.	104	200.00
Слободян Іван	в.	149	488.65
Музика Петро	в.	225	500.00
Набережний Яцко	в.	19	100.00
Микитко Василь	в.	330	300.00
Липка Тимко	в.	300	225.00
Мулик Юрій	в.	338	125.00
Козуб Олекса	в.	81	125.00
Гаврищків Микола	в.	278	450.00
Ференц Іван	в.	360	700.00
Корчинський Теодор	в.	104	200.00
Окаль Гнат	в.	87	150.00
Граділь Ілько	в.	305	333.34
Кучмій Катерина	в.	36	25.00
Кливак Каспер	в.	67	500.00
Михальчук Лукаш	в.	195	139.60
Мендак Іван	в.	107	160.00
Цапик Стефан	в.	244	100.00
Василь Михайло	в.	102	375.00
Віхенько Лука	в.	170	250.00
Ващур Андрій	в.	113	100.00
Лаворек Якім	в.	1	100.00
Михайлів Василь	в.	288	600.00
Олійник Ілько	в.	124	300.00
Мазуркевич Григорій	в.	77	348.85
Юзефович Каїтан	в.	370	400.00
Нагребний Тимко	в.	168	433.34
Дзюбан Іван	в.	239	400.00
Фиканич Іван	в.	65	400.00
Магура Йосиф	в.	170	200.00
Заходняк Стефан	в.	213	400.00
Лазорек Кузьма	в.	153	250.00
Сарабаха Петро	в.	34	250.00
Сидор Марія	в.	104	431.88
Мельник Григорій	в.	321	400.00
Зілінський Франко	в.	296	100.00
Трач Іван	в.	282	416.67
Корчинська Катерина	в.	104	50.00
Савчак Стефан	в.	51	240.00
Носко Флоріян	в.	110	300.00
Швалій Доська	в.	36	150.00
Зазуля Іван	в.	217	200.00
Криванич Михайло	в.	305	400.00
Кримський Антін	в.	396	300.00
Шабінська Юлія	в.	118	100.00
Шарон Михайло	в.	76	100.00
Одвард Василь	в.	218	216.67
Курик Дмитро	в.	273	100.00
Шмілик Дмитро	в.	247	200.00
Кузьма Макар	в.	87	283.23
Тарбай Василь	в.	38	200.00
Морикін Іван	в.	95	100.00
Чайка Дмитро	в.	32	300.00
Гладкий Стефан	в.	237	583.34
Білик Микола	в.	20	700.00
Сливар Юлія	в.	62	200.00
Швець Яцко	в.	217	150.00
Пашук Павло	в.	62	400.00
Шкарлат Іван	в.	301	250.00
Прибильський Мих.	в.	109	425.00
Дзябка Іван	в.	218	650.00
Кушнір Юрій	в.	288	200.00
Паславський Іван	в.	245	125.00
Міллер Іван	в.	127	433.34
Хоронцак Татіяна	в.	295	75.00
Гапа Андрій	в.	83	500.00
Ярмій Михайло	в.	76	160.00
Мігаль Микола	в.	63	400.00
Ґеці Марія	в.	85	200.00
Заслоцький Іван	в.	179	250.00
Шугайло Катерина	в.	108	200.00
Грицин Ілія	в.	106	50.00
Глова Василь	в.	1	100.00
Бахоровський Андрій	в.	102	500.00
Гамера Анна	в.	112	200.00
Мельник Йосиф	в.	241	1000.00
Кость Микола	в.	182	50.00
Зубик Афтан	т.	63	116.67
Пішко Микола	в.	254	125.00
Кузьма Стефан	в.	300	150.00
Фариник Данило	в.	213	300.00
Шафран Семен	в.	29	225.00
Зварич Іван	в.	364	200.00
Глива Дмитро	в.	104	514.29
Дзят Варвара	в.	108	525.00
Лісняк Микола	в.	136	450.00
Покітинський Михаїл	в.	198	480.00
Терпливиць Ілько	в.	159	160.00
Чорненький Григорій	в.	10	300.00
Кіхтан Теодор	в.	274	200.00
Крупа Іван	в.	98	500.00
Войтович Дмитро	в.	147	300.00
Ґерльовський Петро	в.	283	150.00
Руг Володислав	в.	72	600.00
Олексів Олекса	в.	259	100.00
Юрчак Микола	в.	69	125.00
Космина Каська	в.	168	320.00
Роман Стефан	в.	254	150.00
Приходько Максим	в.	170	400.00
Ревіляк Йосиф	в.	82	218.82
Кулин Дмитро	в.	230	333.34
Кошельник Іван	в.	324	$400.00
Свербивус Михайло	в.	76	300.00
Свіржко Блажей	в.	81	237.00
Кібало Михайло	в.	137	200.00
Магун Григорій	в.	24	450.00
Маційовський Валентій	в.	78	500.00
Жебровський Вацлав	в.	213	125.00
Гурляк Іван	в.	122	350.00
Улицький Кирило	в.	270	100.00
Вишняк Михайло	в.	213	500.00
Новак Юстина	в.	156	400.00
Куйбіда Петро	в.	114	300.00
Прокопенко Розалія	в.	112	250.00
Барицак Анна	в.	311	500.00
Городник Петро	в.	198	200.00
Сворень Василь	в.	326	375.00
Горияк Григорій	в.	27	300.00
Сорока Іван	в.	253	100.00
Лопаца Теодор	в.	170	200.00
Холявський Павло	в.	62	100.00
Новомлинський Іван	в.	85	900.00
Роборецька Катерина	в.	364	450.00
Тарбай Марія	в.	202	750.00
Рудак Пелягія	в.	170	83.34
Стадник Стефан	в.	191	200.00
Ницько Михайло	в.	273	250.01
Гомішак Марія	в.	29	$500.00
Коваль Анастазія	в.	112	500.00
Згіба Катерина	в.	95	450.00
Сковронська Анеля	в.	112	500.00
Макарович Олекса	в.	81	400.00
Замос Марія	в.	119	200.00
Веселик Іван	в.	45	400.00
Свербивус Йосифина	в.	76	325.00
Салій Стефан	в.	8	400.00
Салій Анна	в.	211	100.00
Орляк Петро	в.	268	200.00
Іж Данько	в.	379	150.00
Крісто Катерина	в.	100	800.00
Коваль Іван	в.	218	200.00
Шедній Микола	в.	91	333.34
Падучак Дмитро	в.	316	350.00
Подлужний Петро	в.	91	200.00
Козак Йосиф	в.	221	400.00
Варга Марія	в.	223	100.00
Майорчик Антін	в.	113	450.00
Береза Катерина	в.	197	550.00
Михалько Михайло	в.	174	250.00
Петришин Василь	н.	221	450.00
Рачик Михайло	в.	300	450.00
Маруняк Станка	в.	273	240.00
Дутчак Данило	в.	80	20.00
Багній Марія	в.	112	300.00
Баер Станислав	в.	113	600.00
Чура Михайло	в.	220	100.00
Сташицька Анна	в.	7	150.00
Луцків Василь	в.	143	175.00
Салабай Роман	в.	129	$400.00
Зипдран Ірон	в.	276	196.40
Маркович Стефан	в.	380	200.00
Круцеля Вінцентина	в.	80	200.00
Петрик Катерина	в.	156	800.00
Кушко Катерина	в.	78	200.00
Буняк Кирило	в.	160	400.00
Адамчук Павло	в.	29	450.00
Дмишко Дмитро	в.	6	75.00
Семенюк Іван	в.	371	166.67
Тобіяш Йосиф	в.	149	150.00
Єтковський Йосиф	в.	392	300.00
Козак Данило	в.	84	200.00
Шведюк Анна	в.	276	675.00
Цілінський Віктор	в.	81	50.00
Каратник Стефан	в.	158	350.00
Куйбіда Анна	в.	114	600.00
Фільо Михайло	в.	26	228.59
Нич Олекса	в.	67	600.00
Рибак Михайло	в.	361	300.00
Сербин Юстина	в.	321	100.00
Свистун Федор	в.	144	200.00
Пилипишин Теодор	в.	8	200.00
Гальчин Микола	в.	282	277.80
Яремчук Стефан	в.	95	400.00
Кріль Петро	в.	163	600.00
Павлина Йосиф	в.	282	400.00
Кріль Стефан	в.	218	500.00
Левуш Гарасим	в.	64	400.00
Бандровський Іван	в.	293	650.00
Павлик Анна	в.	233	50.00
Семанцьо Михайло	в.	28	320.00
Когут Михайло	в.	69	450.00
Федюк Марія	в.	332	300.00
Гайдук Олекса	в.	157	533.34
Гелер Пазя	в.	31	100.00
Дуда Марія	в.	163	300.00
Посід Дмитро	в.	361	400.00
Ронік Семен	в.	234	750.00
Лукіян Михайло	в.	187	500.00
Напованець Марія	в.	65	500.00
Бринецька Марія	в.	363	400.00
Червак Анастазія	в.	21	200.00
Колодій Катерина	в.	63	200.00
Козевич Кароліна	в.	344	800.00
Лещишин Катерина	в.	304	100.00
Олексишин Іван	в.	280	500.00
Ґаздин Вартоломей	в.	8	400.00
Микитюк Марія	в.	216	500.00
Чучман Іван	в.	221	350.00
Чайковська Анна	в.	110	600.00
Ґинга Микола	в.	76	333.34
Борик Андрій	в.	74	400.00
Ющик Петро	в.	78	150.00
Чайковський Олекса	в.	295	400.00
Харко Теодор	в.	137	250.00
Ярошик Петро	в.	175	333.34
Мечніковська Анна	в.	326	270.00
Покіда Петро	в.	191	250.00
Сліпко Іван	в.	102	800.00
Кудрик Стефан	в.	44	300.00
Савка Юлія	в.	25	166.67
Гринишин Микола	в.	22	400.00
Гузар Микола	в.	251	250.01
Воронка Іван	в.	253	200.00
Мазур Ева	в.	70	300.00
Юрас Катерина	в.	257	250.00
Гойсак Стефан	в.	217	150.00
Чайковський Петро	в.	110	1000.00
Сарахман Теодор	в.	218	750.00
Химка Павло	в.	86	1000.00
Фенцур Катерина	в.	36	530.00
Семенчук Іван	в.	48	200.00
Смоляр Серафин	в.	332	428.58
Ковальський Петро	в.	276	250.00
Гомзяк Теодор	в.	334	200.00
Думкович Іван	в.	58	200.00
Олійник Іван	в.	60	125.00
Костек Павло	в.	96	500.00
Гумен Іван	в.	22	1000.00
Штим Прокіп	в.	106	400.00
Матуцак Бронислав	в.	247	300.00
Стефанів Йосиф	в.	179	600.00
Казюта Йосиф	в.	248	250.00
Винник Михайло	в.	45	350.00
Катинський Теодор	в.	300	333.34
Коцоловський Іван	в.	165	466.68
Луців Франко	в.	8	400.00
Меч Феська	в.	95	275.00
Скібяк Розалія	в.	133	428.58
Німий Іван	в.	192	200.00
Павлюк Андрій	в.	213	300.00
Зибан Анна	в.	202	375.00
Гой Катерина	в.	169	450.00
Чугай Теодор	в.	217	400.00
Шурин Володимир	в.	147	425.00
Шевчук Теодор	в.	310	300.00
Онисько Магдалина	в.	177	100.00
Гречин Антін	вг	275	400.00
Москалик Кость	в.	28	300.00
Дідух Марія	в.	301	50.00
Харовський Михайло	в.	78	400.00
Рабець Юрій	в.	52	850.00
Лещишин Стефан	в.	99	142.86
Сорочак Юстина	в.	320	875.00
Рудий Олекса	в.	243	500.00
Петрина Василь	в.	301	100.00
Романів Андрій	в.	20	400.00
Питель Іван	в.	38	166.68
Ферлей Анастасія	в.	146	250.00
Заремба Юліян	в.	388	1000.00
Квецінь Антін	в.	8	800.00
Ключка Володимир	в.	132	425.00
Юрків Кирило	в.	379	400.00
Вавро Пилип	в.	120	1500.00
Лехман Іван	в.	339	700.00
Левчак Іван	в.	142	300.00
Луцишин Катерина	в.	36	400.00
Шулик Іван	в.	27	250.00
Романишин Матвій	в.	95	500.00
Воробель Антін	в.	336	400.00
Дрост Микола	в.	136	200.00
Попович Роман	в.	278	400.00
Савків Гнат	в.	104	400.00
Ярмолик Параня	в.	324	160.00
Костів Іван	в.	367	700.00
Добош Іван	в.	120	800.00
Романів Ксеня	в.	124	187.50
Андріїв Параска	в.	36	200.00
Несевич Катерина	в.	86	500.00
Ковалик Василь	в.	220	600.00
Поврозник Павло	в.	98	200.00
Лебіщак Пазя	в.	237	120.00
Чайковський Ілько	в.	187	245.00
Ганчар Анна	в.	106	200.00
Місяк Теодор	в.	209	50.00
Данилів Яким	в.	90	800.00
Разом			$105,837.87
Процент			99,261.24

Фонд сирітський з кінцем 31 грудня 1933 остає ...$205,099.11

В фонді сирітськім є депозитовані всі гроші, належачіся і виплачувані з фонду посмертного, яко бенефіти для дітей і осіб правно некомпетентних до відібрання тихже, котрі в протягу трох місяців від дня припадаючої виплати не настановили, занедбали настановити, або не хотіли настановити опікунів до відібрання бенефітів, до яких вони є управнені.

Посмертну запомогу з фонду сирітського виплачується спадкоємцеви повнолітному, котрий докаже метрикою уродження, або іншим правним документом свій повний вік. Всі повнолітні спадкоємці повинні полагоджувати свої справи за посередництвом відділів У. Н. Союза.

Для всіх спадкоємців, замешкалих в Злучених Державах і Канаді організація виплачує 3% відсотки на рік.

(Далі буде).

— Не розумію, як можеш мені дивитися в лице!

— Чоловік і до найгіршого може привикнути.

СВЯТО ІСИДОРА ВОРОБКЕВИЧА.

Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько,
Тільки камінь має.
Як ту мову мож забути,
Котрою учила
Нас всіх ненька говорити,
Ненька наша мила?

І. Воробкевич.

Не забули ми мови рідної, не забули слова рідного, не забули пісні рідної, не забули й співця, що любив ту рідну мову й українську пісню — Ісидора Воробкевича.

Минулої неділі (4. лютого) вшанували память Його ті, котрих серцю Ісидор Воробкевич найближчий — співаки; вшанував його Мужеський Хор при Міщанській Читальні в Чернівцях.

П. Василь Якубович представив зібраним творчість поета й композитора Данила Млаки, як любив підписуватися бл. п. Воробкевич, а заразом і значіння його для українського відродження на Буковині. Хоч у своїх поезіях оспівував він залюбки „Буковину милу", цей „солодкий край", то в дійсности був він загальним Українцем, соборником, як ми каже мо сьогодня.

Молитвою „Отченаш", композиції І. Воробкевича, почав хор концерт. Відрухово піднялася публика з місць, поминаючи в молитві поета й композитора.

Дальше лилася пісня за піснею, одна гарніша від другої. І „Стояв раз монастир", і незабутне, рідне нам „Над Прутом у лузі", та „Хор піратів" — усе це композиції самогож Воробкевича. Останню з них хор мусів на бажання публики повторити. А дальше пішла „Кладочка" та „Закурилися ліси" Ярославенка, „Сповнилась міра" Гайворонського та величний „Хор підземних ковалів", за який збирав хор заслужені лаври, повторяючи його також на невгаваючі оплески слухачів.

При оцінці самого концерту не будемо спинятися на дрібничках, на які звертають увагу ті, що шукають ости в оці ближнього. Назагал можемо одно сказати: „Мужеський Хор" при Міщанській Читальні показав і цим разом, що він є **першим** чоловічим хором на Буковині, не тільки між Українцями, але й між чужими. Диригент знов, п. д-р Бойченко, доказав нам, як можна виконати українську пісню, коли мається здисциплінований і зіспіваний хор.

У третій частині концерту виступила відома вже нам усім оперова співачка, пані О. Єнджейовська. У тих чотирох піснях не мала співачка спромоги розвинути свого сильного й гарного голосу, та пісні відспівала вона майстерно й з темтераментом, що мусіла й повторити деякі з них. За фортепяном був один з наших найкращих музиків, о. Ол. Омельський, котрий супроводив з великим таланом і хор при пісні „Хор підземних ковалів".

При кінці хочу повторити слова старого приятеля України, Німця д-ра Густава Шпехта, що сказав: „Головний скарб, що може українська нація доложити до европейської скарбниці, це українська пісня".

Тому шануймо цей скарб і не даймо, щоб він заплеснів. Витягаймо його і показуймо при кожній нагоді. Неодного противника нашого народу розброїть наша пісня й заставить його інакшими очима дивитися на нас, Українців, і на українську справу.

У Румунії може це завдання сповнити найкраще „Мужеський Хор". Та до цього потрібно ще більшої праці, якої, як бачимо, „Мужеський Хор" не страхається. — („Рада").

Батько (картає сина): Ти без виховання! Чи ти бачив, щоби я в твому віці курив?!